

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กดาวน์ซินโดรมเป็นกลุ่มอาการที่เกิดจากความผิดปกติทางพันธุกรรม ส่งผลให้เด็กมีภาวะความตึงตัวของกล้ามเนื้อต่ำ เด็กจะมีลักษณะกล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม ข้อต่อหลวมหรือถูกยึดได้มากกว่าปกติ ทำให้มีความยากลำบากในการทรงท่าของศีรษะและลำตัวในท่าหนึ่ง การยกแขนและมือในการเอื้อม การถือวัตถุไว้ในมือ การเคลื่อนย้ายวัตถุในมือ และการแยกนิ้วในการหยิบจับ ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้เด็กดาวน์มีความล่าช้าทางพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวและการเรียนรู้ทั้งในการทำกิจวัตรประจำวัน การเล่นและการจับดินสอในการขีดเขียนรวมถึงความล่าช้าในการเรียนรู้วิชาการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม โดยเฉพาะพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น (Pueschel,2001)

ในขณะที่วัยกันสืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่ส่งเสริมให้เด็กพิการมีโอกาสได้เรียนหนังสือ ทำให้ปัจจุบันมีจำนวนเด็กดาวน์ซินโดรมมีโอกาสได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติมากขึ้น แต่จากปัญหาด้านพัฒนาการที่ล่าช้าทั้งในด้านการเคลื่อนไหวและสติปัญญาตลอดจนการที่ไม่ได้รับการฝึกด้านส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้เด็กมีปัญหาในการเรียนส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อนจนถึงเรียนซ้ำชั้น เกิดความคับข้องใจ สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง เด็กอาจแสดงพฤติกรรมทำให้อึดอัดหรือการรบกวนเพื่อนร่วมชั้น ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ในชั้น สร้างความเครียดให้กับครูในการจัดการเรียนการสอนและการควบคุมบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้น ตลอดจนส่งผลกระทบต่อครอบครัวของเด็กเองที่ครูและเพื่อนร่วมชั้นมักจะบอกเสมอว่าเด็กไม่ตั้งใจเรียน สร้างปัญหาในห้อง

โดยเฉพาะปัญหาด้านการเขียน ซึ่งครูผู้สอนมีการแก้ปัญหาโดยจับมือเด็กเขียนซ้ำ ๆ เหมือนการฝึกเด็กที่มีปัญหาทางการเขียนทั่วไป เพราะไม่ทราบสาเหตุที่มาจากความบกพร่องขององค์ประกอบที่ส่งผลในการทำกิจกรรมของทักษะพื้นฐานการเขียน (Pre-writing skills) อันเกิดจากความล่าช้าทางพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ดังนั้น การแก้ปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องในลักษณะของกลุ่มอาการดาวน์จะมีลักษณะภาวะความตึงตัวของกล้ามเนื้อต่ำ กล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม ข้อต่อหลวมหรือถูกยึดมากกว่าปกติ จำเป็นต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนได้ เนื่องจากทักษะ

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนและใช้ทักษะร่วมกัน ได้แก่ การใช้สายตา การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก การทำงานประสานกันระหว่างสายตากับการบังคับมือรวมทั้งการเรียบเรียงแนวความคิด ทำให้ผู้วิจัย จำเป็นต้องหาวิธีพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อแก้ปัญหาเขียนไม่ได้ของเด็กดาวน์ซินโดรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการเขียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนของเด็กดาวน์ซินโดรมจากการฝึกด้วยโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเขียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถด้านการเขียนของเด็กดาวน์ซินโดรมสูงขึ้นหลังจากฝึกด้วยโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเขียน
2. คะแนนความสามารถด้านการเขียนของเด็กดาวน์ซินโดรมสูงขึ้นหลังจากได้รับการฝึกด้วยโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเขียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เด็กดาวน์ซินโดรมในโรงเรียน เรียนร่วมมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น
2. เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาโปรแกรมการศึกษาพิเศษ ในการฝึกปฏิบัติการกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน
3. เป็นประโยชน์ต่อครูในโรงเรียนเรียนร่วมในการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ประชากร: ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยได้รับการทดสอบเชาวน์ปัญญาด้วยแบบทดสอบเชาวน์เล็กของกรมสุขภาพจิต อายุระหว่าง 7 - 12 ปี ที่เข้ารับบริการของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1/2553 จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เฉพาะเด็กที่มีความสามารถในการเขียนในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จากกลุ่มประชากร โดยจำแนกตามกลุ่มอายุได้ 5 กลุ่ม

- 2.1 กลุ่มอายุ 7 ปี แต่ไม่เกิน 8 ปี จำนวน 2 คน
- 2.2 กลุ่มอายุมากกว่า 8 ปี แต่ไม่เกิน 9 ปี จำนวน 2 คน
- 2.3 กลุ่มอายุมากกว่า 9 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 2 คน
- 2.4 กลุ่มอายุมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 11 ปี จำนวน 2 คน
- 2.5 กลุ่มอายุมากกว่า 11 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. เด็กควานชินโดรม หมายถึง กลุ่มอาการที่เกิดจากความผิดปกติทางพันธุกรรม ส่งผลให้เด็กมีภาวะความตึงตัวของกล้ามเนื้อต่ำ เด็กจะมีลักษณะกล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม ข้อต่อหลวมหรือถูกยึดได้มากกว่าปกติ มีความยากลำบากในการทรงท่าของศีรษะและลำตัวในท่าหนึ่ง การยกแขนและมือในการเอื้อม การถือวัตถุไว้ในมือ การเคลื่อนย้ายวัตถุในมือ และการแยกนิ้วในการหยิบจับ ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้เด็กมีความล่าช้าทางพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวและการเรียนรู้ทั้งในการทำกิจวัตรประจำวัน การเล่นรวมถึงการจับดินสอในการขีดเขียน และความล่าช้าในการเรียนรู้ด้านพัฒนาการการเคลื่อนไหวจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นและขาดการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม (Pueschel, 2001)

2. ทักษะพื้นฐานการเขียน หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานการมองเห็นกับการเคลื่อนไหว (Visual Motor skill) ประกอบด้วยความสามารถพื้นฐานด้านความมั่นคงในการทรงท่า (Stability) การรับรู้ของมือและนิ้ว (Sensation) สหสัมพันธ์การเคลื่อนไหวของมือทั้งสอง (Bilateral hand coordination) และความคล่องแคล่วในการใช้มือ (Dexterity)

3. ทักษะการเขียนหมายถึงคือ การใช้สายตา การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก การทำงานประสานกันระหว่างสายตากับการบังคับมือรวมทั้งการเรียบเรียงแนวความคิดความต้องการ เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ แล้วสามารถนำมาบอกบอกต่อกับบุคคลอื่นให้ได้ความรู้ที่ผู้รับสารได้รับ เครื่องมือในการเขียนเช่น ดินสอ ปากกา สี พู่กัน กระดาษ กระดาน ฯลฯ การเขียนจะต้องเขียนเป็นภาษา ซึ่งอาจเขียนเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้

4. ผลการส่งเสริมทักษะการเขียนหมายถึง คะแนนความสามารถด้านการเขียนที่เกิดจากกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทักษะด้านการเขียน ได้แก่ พัฒนาการด้านการขีดเขียน พัฒนาการด้านการขีดเขียน การทำงานประสานกันของมือและตา

5. การประเมินความสามารถที่จำเป็นด้านการเขียน หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการจับดินสอ ความมั่นคงในการทรงท่า สหสัมพันธ์การเคลื่อนไหวของมือ การรับรู้รู้สึกของมือและนิ้วมือ ความคล่องแคล่วในการใช้มือ ความสามารถด้านการขีดเขียน ความสามารถด้านการขีดเขียน การทำงานประสานกันของมือและตา โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน 3 ระดับ คือ 3 คะแนน=ทำได้เอง 2 คะแนน=ทำได้โดยการช่วยเหลือด้วยท่าทางหรือคำพูด 1 คะแนน=ทำได้โดยจับมือทำ

6. การสอนเตรียมความพร้อมด้านการเขียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการจับดินสอ การกำดินสอด้วยนิ้วมือทั้งห้านิ้ว การจับดินสอโดยใช้นิ้วหัวแม่มือร่วมกับนิ้วอื่น และการจับนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ต่างๆ (เพลงแมงมุม) ฝึกการกำและปล่อยมือสลับกัน 10 - 15 ครั้งหรือกิจกรรมเพลง จับปูดำ การปั้นดินน้ำมัน แป้งโด ดินเหนียว จับดินสอโดยใช้การทำงานร่วมกันของนิ้วมือ